Herr Dr. Bernhauer sah beide Stücke und bestätigte bei beiden die Richtigkeit meiner Bestimmung bezw. diejenige des Herrn Prof. Rüschkamp.

Auch hier muss die Untersuchung weiteren Materiales abgewartet werden, um evtl. eine neue, bisher noch nicht benannte Art aufzustellen und festzustellen, welche von den beiden Formen die richtige addendus ist.

Einige mitteleuropäische Arten fehlten mir im Männchen und konnte ich solche auch trotz aller diesbezgl. Bemühungen nicht erlangen, so namentlich exiguus, nimbicola sowie die sagenhafte Art asphaltinus. Von exiguus sah ich nur ein Weibchen von Herrn Prof. Rüschkamp. — Ich musste diese Arten also fehlen lassen.

Für die Reihenfolge der Zeichnungen habe ich die Ordnung des Winkler-Kataloges beibehalten, obgleich, wie oben ausgeführt, die Verwandtschaft der Arten nach dem Bau der Peniskapsel sicherlich eine ganz andere ist, als man nach dem Katalog bisher annehmen musste.

Für die Ueberlassung von betr. Material danke ich dem Herrn Pfarrer Horion in Libur bei Köln, dem Herrn Professor J. Roubal in Banska Bystrica, sowie dem vorgenannten Herrn Prof. Rüschkamp.

Fig. 1: Phil. splendens F.
„ 2: „ intermedius Boisd.
„ 3: „ laminatus Creutz.
„ 4: „ laevicollis Boisd.
„ 5: „ montivagus Heer.
„ 6: „ nitidus F.
„ 7: „ cyanipennis F.
„ 8: „ politus L(aeneus Rossi).
„ 9: „ chalceus Steph.
„ 10: „ addendus Shp.
„ 11: „ „
„ 12: „ carbonarius Gyllh.
„ 13: „ temporalis Muls.
„ 14: „ atratus Grav.
„ 15: „ caerulescens Boisd. (Bodemeyeri Epp.)
„ 16: „ rotundicollis Menetr.
„ 17: „ aerosus Kiesw.
„ 18: „ ebenius Grav.
„ 19: „ coruscus Grav.
„ 20: „ rectangulus Shp.
„ 21: „ concinnus Grav.
„ 22: „ dimidiatus Sahlb.
„ 23: „ sanguinolentus Grv.
„ 24: „ immundus Gyll.
„ 25: „ debilis Grav.
„ 26: „ decorus Grav.
„ 27: „ fuscipennis Mannh.
„ 28: „ Mannerheimi Fauv.
„ 29: „ varius Gyll.
„ 30: „ bimaculatus Grav.
„ 31: „ „
„ 32: „ frigidus Kiesw.
„ 33: „ marginatus Stroem.
„ 34: „ lepidus Grav.
„ 35: „ nitidulus Grav.
„ 36: „ longicornis Steph.
„ 37: „ fenestratus Fauv.
„ 38: „ cruentatus Gmelin.
Fig. 39: Phil. varians Payk.
„ 40: „ „ a. unicolor.
„ 41: „ agilis Grav.
„ 42: „ albipes Grav.
„ 43: „ „
„ 44: „ fimetarius Grav.
„ 45: „ cephalotus Grav.
„ 46: „ sordidus Grav.
„ 47: „ spermophili Ganglb.
„ 48: „ scribae Fv.
„ 49: „ fuscus Grav.
„ 50: „ umbratilis Grav.
„ 51: „ cervinus Er.
„ 52: „ ventralis Grav.
„ 53: „ discoideus Grav.
„ 54: „ quisquiliarius Gyllh.
„ 55: „ rufimanus Er.
„ 56: „ thermarum Aubé.
„ 57: „ fumarius Grav.
„ 58: „ nigrita Grav.
„ 59: „ virgo Grav.
„ 60: „ micans Grav.
„ 61: „ fulvipes F.
„ 62: „ salinus Kiesw. O.
„ 63: „ dimidiatipennis Er.
„ 64: „ puella Nordm.
„ 65: „ punctus Grav.
„ 66: „ tenuis F.
„ 67: „ pullus Nordm.
„ 68: „ vernalis Grav.
„ 69: „ femoralis Hochh.
„ 70: „ splendidulus Grav.
„ 71: „ astutus Er.
„ 72: „ lividipes Baudi (rubripennis Kiesw.).
„ 73: „ nigritulus Grav.
„ 74: „ trossulus Nordm. ?
„ 75: „ pennatus Shp. ?
„ 76: „ velox Shp. ?
„ 77: „ appendiculatus Shp.
„ 78: „ subnigritulus Joy ?

LATHYRUS TUBEROSUS L.

door

A. De Wever.

Bory de St. Vincent vermeldt deze soort niet in zijn bekend werk over den Pietersberg (1821).

Uit de opgave van Franquinet (1838) „champs entre les moissons et dans les fortifications" zou men willen besluiten, dat 't destijds om Maastricht 'n gewone plant was. Hier heeft geen verwisseling met *Lathyrus montanus (Orobus tuberosus* L.) plaats gehad, want deze wordt ook door hem aangegeven in bosschen bij Maastricht.

Ten tijde van Dumoulin (1868) groeide ze in een akker bij de kerk te St. Pieter. Hier is ze later niet meer teruggevonden, evenmin te Gronsveld, waar ze in Prod. Flor. Batav. 1902 geboekt staat.

Tusschen 1910 en 1914 werd ze bij Limmel Sittard, Geulle, Bunde, Elsloo en Schinnen ge-

vonden. Op al deze plaatsen alleen langs 't spoor en overal maar één of enkele planten. Hier heeft ze op de meeste plaatsen wel standgehouden, maar zich niet of weinig uitgebreid.

Alleen bij Geulle heeft ze zich tusschen de spoordijksteenen over ± 12 meter door worteluitloopers vermeerderd en vormt ze thans in 't houtgewas langs de lijn een haag van ± 2 meter hoogte, die in den bloeitijd de treinreizigers dadelijk opvalt ; ook de spoorwegarbeiders maken dan ruikers van haar prachtig purperen geurige bloemtrossen.

Verleden jaar vond Max Janssen (Stein) ze in groote hoeveelheid in akkers tusschen Limmel en Borgharen. De pachter der hoeve beweert, dat ze reeds jaren hier aanwezig was ; hij merkte ze alleen op in 't graan als ze bloeide. In groenten en hakvruchten wordt ze vroegtijdig gestoord, maar bij goed zoeken vindt men haar ook hierin, zij 't dan ook in schraler niet bloeiende planten. Ze groeit ook nog in de grasbanden langs de akkers ; evenwel slechts heel weinig in de daaraan grenzende Maasweilanden (waar thans het nieuwe kanaal doorheen loopt) en in 't geheel niet op den Maasoever.

Ofschoon deze akkers bij hoog water overstroomd worden, is 't derhalve 't meest waarschijnlijk, dat ze er oorspronkelijk niet door 't water, maar met graan is aangevoerd ; wel is 't te verwonderen, dat ze zich nog niet van de akkers naar de Maasweiden heeft uitgebreid.

Ze werd hier ook vroeger niet gekweekt, noch verzameld (de knollen, om te eten).

In M. Limb. (R. Geurts, Echt) komt ze langs de Maasdijken wel bij Echt, Gemeenteloop, Aasterberg, Ophoven voor, maar ze breidt er zich niet uit, gedraagt zich veeleer als 'n aanvoerplant.

Daartegen zijn bij Ohé en Laak en Stevensweert sommige akkers in 't Maasdal er plaatselijk áls mee bezaaid ; 't is hier 'n lastig onkruid in rogge en meer nog in tarwe.

Bij Weert komt ze ook op adventiefterreinen voor.

In M. Limburg werd ze noch gekweekt, noch verzameld voor de wortelknollen.

In N. Limb. (J. Janssen, Malden) is ze zeldzamer. Bij Well op bouwland langs de Maas naar den kant van Bergen ; noordwaarts langs de Maas tot voorbij Ravestein ontbreekt ze, behalve een enkele plant bij Wychen, die aangevoerd werd bij verharding van 'n weg, die eigenlijk al buiten 't Maasgebied ligt.

In 't Waalgebied, waar ze vrij veel voorkomt, schijnt men vroeger de knollen wel verzameld te hebben. („Dirk de ereikelgraver").

Dr. Garjeanne vond haar slechts eenmaal wild aan een ouden Maasarm.

van Hall (Landb. Flora en Flora Belg. septentr. 1825) noemde ze 'n lastig onkruid in graanakkers.

de Gorter (Flor. Gelr. Zutf. 1747) vermeldde ze zelfs reeds als wilde plant op verschillende plaatsen in Gelderland.

Ten tijde van Oudemans (Fl. v. Ned. 1873) „werd ze nog in sommige streken geteeld (Over-„flakkee), maar kwam ook wild voor in Utrecht, „Gelderland en Zuid-Holland en Zeeland, soms „in groote menigte".

In Zeeland schijnt 't kweeken, of althans 't verzamelen der knollen 'n grooter omvang gehad te hebben. Dit moet men tenminste opmaken uit 't eerste werk van Dodonaeus (1554), die ze „muizen met steerten" noemde in tegenstelling met muizen zonder steerten, waarmee de knollen van Bunium Bulbocastanum bedoeld zijn, die in Zeeland ook genuttigd werden.

De Hr. Sloff deelt me mede, dat ze thans in Zeeland niet meer gekweekt wordt, maar wel in 't heele Scheldegebied en 't West N. Brabantsch polderland vrij algemeen langs dijken en ook wel aan slootkanten voorkomt ; maar slechts sporadisch in akkers en 'n enkelen maal adventief.

Volgens Ir. van Soest en J. Sloff (in litt.) is 't voor N. Nederland 'n karaktersoort van 't fluviatiel distrikt, speciaal in 't Schelde- en Rijngebied, waartoe ook 't Waal-, IJsel- en deels ook 't Merwedegebied gerekend wordt. Niet in 't Maasgebied.

Ze wordt thans nog wel eens bij keukenkruiden aangeboden, o.a. in de prijslijst van de firma Carlée te Haarlem.

In België werd er 't eerst door Dodonaeus (1554) gewag van gemaakt, terwijl Lejeune en Courtois (Compend. Fl. Belg. III 1836) er van zeggen : „inter seget. per Belg. meridion. passim, in Belg. septentrion. frequens."

Durand en de Wildeman (Prodrome d. l. Fl. Belge III 1907) geven ze onder de inheemsche soorten met de volgende verspreiding : in de Ardennen ontbreekt ze, in de Jurazône is ze zeer zeldzaam ; in de kalkdistrikten zeldzaam ; in de provincie Luik op eenige plaatsen, ook langs de Maas, (maar niet op den Pietersberg) ; in de prov. Limburg bij Canne ; in 't leem- en Kempensch distrikt is ze zeer zeldzaam, ontbreekt hierin in de prov. Belg. Limburg ; in de polderdistrikten noemen ze haar ook zeldzaam en voor de maritieme distrikten slechts voor 'n enkele vindplaats in West-Vlaanderen.

In naburig Duitsch gebied groeit ze thans nog veel in akkers te Laurensberg, Seffent en Melaten, waar ze reeds in 1878 door Förster (Flor. v. Aachen) werd aangegeven.

Höppener-Preuss noemen ze „zeldzaam", maar geven toch 'n 14 tal groeiplaatsen in 't Rheinl.-Westfal. Industriegebiet 1926, waaronder ook Aken.

Hegi vat ze op als een archaeophyt, die in 't zuidelijk Rijndal zeer talrijk is, maar ook in de Rijnprov. en Westfalen veel zou voorkomen.

Knollathyrus is maar weinig veranderlijk. De knollen ontstaan door 'n verdikking van 't bovenste deel van wortelhals en stengel bij de kiemplant, terwijl zich uit den oksel der in den grond blijvende kiemlobben dunne wortels vormen en de hoofdwortel vergaat. Aan deze draadvormige wortels vormen zich wortelknollen, die ovaal tot soms muisvormig, maar ook bijna kogelrond kunnen zijn en pas na 3—4 jaar volkomen ontwikkeld zijn. Ze

kunnen zeer oud worden en laten op den duur van den wortel los en vormen weer nieuwe uitloopers, waaruit nieuwe planten ontstaan.

Bij *Lathyrus montanus (Orobus tuberosus)* hebben de wortelstokken knolvormige verdikkingen.

De blaadjes zijn omgekeerd eirond met stompen top, die afgerond met of zonder kort stekelpuntje of zwak uitgerand is.

De bloemen zijn helderpurper ; lichtrose of witte bloemen zijn nog niet waargenommen.

NEUE MEGASELIA-ARTEN AUS DER FUNGIVORA- UND FUSCA-GRUPPE

NEBST EINER NEUBESCHREIBUNG VON M. FUSCA WOOD NACH DEN TYPEN

Mit 5 Abbildungen

von

H. SCHMITZ S. J.

1. **Megaselia (Aphiochaeta) riedeli** n. sp. ♂ ♀.

Diese Art ist der etwas variabeln *M. fungivora* Wood äusserst ähnlich, aber in beiden Geschlechtern an den schmaleren und längeren Vordertarsen unschwer zu erkennen. Der ventrale Haarbesatz der Hinterschenkel ♂ besteht aus längeren und proximal schopfartig zusammengedrängten Haaren (Fig. 1). Andere Unterschiede fallen annähernd in die Variationsbreite der *fungivora*-Merkmale und sind daher schwieriger zu verwerten.

M ä n n c h e n — S t i r n breiter als lang und wohl etwas breiter als bei *fungivora*, braunschwarz, matt und schwach grau. Senkborsten stark ungleich, die obern etwas näher beisammen als die Präozellaren, die untern schwach und höchstens etwa halb so lang wie die obern. Antialen der vorderen Lateralborste stark genähert, auf demselben oder etwas tieferem Niveau. Drittes Fühlerglied schwärzlich, von normaler Grösse, Arista ebenfalls, ihre Pubeszenz deutlicher, weil weniger kurz und dicht als bei *fungivora*. Taster wie bei letzterer Art nicht gross, gelb oder gelbbraun, die Borsten etwas kräftiger als bei *fungivora*.

T h o r a x schwarz oder nach den Schultern zu mehr braun, mit schwarzgrauer Pubeszenz. Schildchen zweiborstig. Pleuren heller oder dunkler braun, Mesopleuren oben behaart, mit einer wenig markanten Einzelborste, welche nicht immer die tiefste Stelle unter den Hinterrandhaaren einnimmt und häufig fehlt oder durch zwei kaum von der übrigen Behaarung verschiedene Börstchen vertreten wird.

A b d o m e n nach hinten verschmälert, mit dunklem Bauch, oben schwarz bis braun, matt. Zweites Tergit nur unbedeutend länger als das dritte. Behaarung schwach, fast nur an den Hinterrändern besonders seitlich sichtbar, am Hinterrand des 6. Tergits etwas länger. Hypopygium dunkel gefärbt, ausgestreckt etwa so lang wie das 6. Segment, aber meistens zur Hälfte von diesem verdeckt: Oberteil (soweit unter diesen Umständen sichtbar) matt und fast nackt, sodass eine etwas vor der Mitte des unteren Seitenrandes stehende,

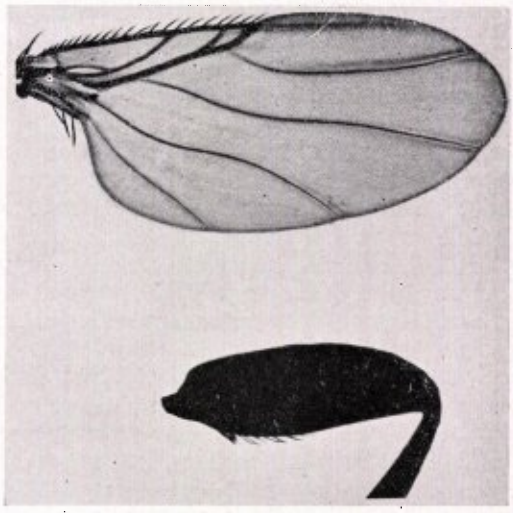

Fig. 1.
Megaselia riedeli n. sp. Flügel und Hinterbein ♂.

abwärts und auswärts gerichtete schwache Borste um so deutlicher hervortritt. Analtubus wie bei *fungivora*, an der Spitze gelblich, sonst verdunkelt gelbbraun oder braun. Die Ventralplatte scheint ebenfalls der von *fungivora* ähnlich zu sein.

B e i n e verdunkelt gelbbraun, die Vorderbeine samt den Vorderhüften mehr gelb, die Hinterschenkel am meisten verdunkelt. An den Vordertarsen sind die einzelnen Glieder im Verhältnis zur Länge weniger breit als bei *fungivora*, und das Endglied ist eher schmäler als breiter denn das vorhergehende, während bei *fungivora* das Gegenteil gilt. Basis der Hinterschenkel-Ventralkante (Fig. 1) mit einer Serie von Haaren, die von derjenigen bei *fungivora* sehr abweicht ; sie sind bei der neuen Art weniger zahlreich, dafür stärker und länger ; proximal stehen sie so dicht gehäuft, dass sie meist verkleben und die Serie dann mit einem auffallenden Schopf beginnt, wie das Foto zeigt. Posterodorsalwimpern der Hinterschienen 12—13, deutlich, aber etwas schwach.

F l ü g e l wie in Fig. 1 abgebildet, graubraun tingiert, aber nicht so stark wie bei *fungivora*.